

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hónap . . . 50 K Félévre . . . 220 K
 Negyedévre . . . 110 K Egész évre . . . 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

Nyugatmagyarország és az olaszok

Kapcsoljuk ki a királykérdést

A nyugatmagyarországi ellenállás első jelére megindultak a találgatások, hogy vajon milyen álláspontot fognak elfoglalni e kérdésben az egyes európai hatalmak. A jóslatokat az események többé-kevésbé igazolták, kivéve az olaszokra vonatkozó jóvendőlést.

Az általános felfogás csaknem kivétel nélkül az volt, hogy amennyiben Olaszország kellő garanciát lát Ausztriában arranézve, hogy Nyugatmagyarországot simán birtokba tudja venni s azt meg is tudja védeni a cseh és délszáv aspirációkkal szemben, akkor a trianoni szerződés alapjára, vagyis az osztrákok mellé áll. De ha ezt a garanciát Ausztria nem tudná megadni, vagyis Nyugatmagyarország osztrák fenhatóság alatt annak a veszélynek lenne kitéve, hogy a szlávok szerezhetik azt meg korridor céljaira, úgy — ezt eleve megakadályozandó — mellénk fog állani Olaszország. Ezt a diplomáciai gondolatot szabatosan így fogalmazhatjuk meg: Ha már a trianoni szerződés be nem tartható, akkor inkább Magyarországot maradjon ez a földdarab, mint sem olyan terület legyen, mely bármely percben kardcsapás nélkül juthat szláv kezekbe.

Az események azt mutatják, hogy ez a külpolitikai jóslat egy igen fontos momentummal nem számolt, melyet pedig, míhelyt Olaszországról van szó, fokozott figyelemmel kellett volna tekintetbe venni. Ez a momentum az *olasz nemzeti érdekeknek s a Habsburg háznak egymáshoz való viszonya.*

Az olaszoknak ellenünk való fordulása véleményünk szerint kizárólag annak a körülménynek tudható be, hogy a felkelés első percében olyan személyek igyekeztek ott szerepelni — vagy legalább is oly színezetű szerepben feltűnni, mintha ők lennének a felkelés vezetői — kik többszörösen és nyomatékosan hangsúlyozták *tulzó legitimista* voltukat.

Mi sem természetesebb, minthogy az az Olaszország, mely közel másfél század óta állott elkeseredett, hol nyílt, hol lappangó harcban a Habsburg dinasztiával, az első jelnél, mely arra mutatott, mintha a nyugatmagyarországi felkelés a Habsburg-restauráció kezdő lépése volna, félretette minden magyar szimpátiáját s a *legenergikusabb modorban fordult ellenünk.* Diplomáciája erre a vezérgondolatra helyezkedett s így természetesen arra a belátásra jutott, hogy a Habsburg-monarchia feléledésének veszedelme csirájában fojtható el, ha sikerül oly éket verni Magyarországra és Ausztria közé, mely a két államot halálos ellenségekbe teszi.

E gondolat megvalósítására az volt az egyetlen út, ha a két állam közé koncul odaadja Nyugatmagyarországot, vagyis Olaszország, mint a győztes hatalmak egyike, nyíltan az osztrákok mellé szegődik.

Ez a nyitja annak a természetellenes diplomáciai lépésnek, melyet Olaszország tett, s melynek látszólagos érthetlensége éppen váratlansága miatt megdöbbentett mindenkit, aki ismerte az olaszok fékezhetetlen osztrákgyűlöletét.

Hisszük, hogy az Ausztriával való közös monarchia olyan agyrem, mely minden jóér-

zésű magyar emberben bizonyos didergő csömmört kelt s ha komolyan kísértene, egészséges undorral utasítanak vissza. Ötszáz éves vég nélküli pöreink; fájdalmas, soha nem orvosolt gravameneink tiltó mementóként állanak közöttünk. S feltételezzük, hogy ebben az undorban minden jó magyar ember: úgy a legtulzóbb legitimisták, mint a szabadkirályválasztók teljesen megegyeznek.

Az olasz politika páfordulása a nyugatmagyarországi kérdésben ismét kiáltó bizonyítéka annak, milyen fájdalmas s esetleg végzetes következményekkel járhat egyeseknek az a nemtörődömsége, mellyel túltéve magukat az ország érdekein és kívánalmain, nemhogy kapcsolják a királykérdést, de azt bizonyos irányban állandóan napirenden tartják.

Joffe népbiztost meggyilkolták

Vörös katona a tettes

London, október 3. A „Morning Post” helsingforsi tudósítójának jelentése szerint **Joffe népbiztost meggyilkolták.** A gyilkosságot nem ellenforradalmár, hanem egy bolsevik katona követte el, aki tagja a pétervári végrebizottságnak és a hetedik hadtest forradalmi törvénszékének.

A legutóbbi időben Joffe keveset hallatott magáról, de a háború alatt annál nagyobb szerepet játszott. Ő volt a vezetője annak a delegációnak, amelyet a szovjet-kormány azért

küldött Breszt-Litovszkba, hogy Németországgal és Ausztria—Magyarországgal a békeszerződésről tárgyaljon. Olyan intranzigens és furfangos magaviseletet tanúsított, hogy meg kellett szakítani vele a tárgyalást, amire a szovjetkormány visszahívta és Trockijt küldötte ki helyette, akivel azután meg is kötötték a békét.

Később a szovjet berlini követének nevezte ki, de mivel politikai agitációt fejtett ki, a német kormány kiutasította.

Indiában komoly a helyzet

Páris, okt. 3. (Havas.) Kalkuttában a helyzet súlyosra fordult. A lázadók a hindukat az elé a választás elé állítják, hogy vagy meghalnak, vagy muzulmánok lesznek. Teljesen autonom kormány alakult s a lázadók elkobozták a termést. (Szikratávirat.)

A Duna-kérdés

Bécs, okt. 3. A „Narodni Listy” jelenti Bécsből: A dunamenti államok és az antant képviselőinek bizottsága a legközelebbi napokban Bécsbe jön, hogy fontos dunai ügyekről tárgyaljanak. A bizottság 70 tagból fog állani, akik között 3 cseh és 5 magyar képviselő lesz.

Tegnap délután kiürítettük Nyugatmagyarországot

Az antant elismeri, hogy eleget tettünk a trianoni békeparancs rendelkezésének

Csatározások

Bécs, okt. 3. Hivatalosan jelentik: Szeptember 30-án egy magyar felkelő csapat a Szentgotthardt—fehringi vasútvonal mentén átlépte a stájer határt és Hohenbrucknál a régi határtól két kilométernyire stájer területen gépfegyvertüzelést kezdett. Egyik járőrünk a felkelőket rövid tüzharc és kézítusa után visszavetette. Járőreink a felkelőket üzőbe vették és elvettek tőlük egy gépfegyverekkel, töltényekkel és kézigranátokkal megrakott vagont. A járőrök jelentése szerint a felkelők közül többen megsebesültek.

Bécs, okt. 3. Grázból jelentik: Reggel a magyar felkelő csapatok Gillersdorf és Neubrenten faluk ellen támadást intéztek. Az osztrákok a tüzelést viszonzták és egy magyart agyonlőttek.

A kisantant erélyes akcióra készül

Berlin, okt. 2. A „Vossische Zeitung” belgrádi levelezője jelenti: *Benes* cseh miniszterelnöknek *Bánffy* Miklós gróf magyar külügyminiszterrel való találkozása élénk eszmecsere

tárgya volt a kisantant kormányainak. Az eszmecsere kapcsán tegnap és ma az antant hatalmak belgrádi képviselői több ízben találkoztak.

Simon francia, *Manzoni* olasz, dr *Cserny* cseh ügyvivő és *Diamandi* román meghatalmazott miniszter beható tárgyalásokat folytattak egymással, együtt felkeresték *Pasics* miniszterelnököt, akivel hosszasan tanácskoztak. A diplomáciai fogadtatás után minisztertanács volt.

A levelező végül azt jelenti: A kisantant köreinek az a felfogása, hogy *elérkezett a Magyarország ellen való erélyes akció ideje.* A kisantant a trianoni szerződés szövegerinti rendelkezéseinek megváltoztatását nem tűrheti.

A második zóna kiürítését is megkezdtük

Budapest, okt. 3. Nyugatmagyarország második zónájának katonai kiürítése ma veszi kezdetét. A szövetségközi tábornoki bizottság felkérésére a néhány száz főnyi *Osztrenburg* zászlóalj, valamint a soproni rendőrség főkapitánya, *Bavi*, a közbiztonsági szolgálat ellátása

céljából Sopronban maradnak. A karhatalmak fölötti parancsnokságot a szövetségi tábornoki bizottság veszi át, amihez képest a Sopronban maradó karhatalom nemzetközi katonaság jellegével fog bírni. Hegedüs Pál altábornagy a szövetségi tábornokokkal való intézkedések együttes megtétele céljából továbbra is Sopronban marad.

Ausztria nem meri megszállani Nyugat-magyarországot

Bécs, okt. 2. A szövetségi tábornoki bizottságnak az osztrák kormányhoz intézett kérdésére, hogy vajjon hajlandó-e megbízni soproni képviselőjét az átvételi jegyzőkönyv aláírására és megkezdeni az országrész megszállását, az osztrák kormány azt válaszolta, hogy az átvételi formulák mindaddig illuzóriusak, amíg az országrész a felkelők kezén van. Az osztrák kormány semmiképp nem elégszik meg formális átadással, hanem tényleges átadást kíván, valamint garanciákat Nyugat-magyarország teljes megtisztítására és zavartalan birtoklására a jövőben. Epen ezért nincs abban a helyzetben, hogy a mostani körülmények között megbízottjait az átvételi jegyzőkönyv aláírására utasítsa és nem is foghat hozzá az országrész birtokba vételéhez. Ausztriától más magatartást, tekintettel a magyarországi tényleges viszonyokra, senki sem várhat és még gondolni sem lehet arra, hogy valamely osztrák kormány a múlt tapasztalatai után az említett garanciák nélkül megmélelné az országrész birtokbavételére irányuló kísérletet.

A békeszerződésnek, valamint a nagykövetség konferenciájának ultimátuma és a szept. 28-án Magyarországhoz intézett figyelmeztető levele értelmében nem csak az a nagyhatalmak kötelessége, hogy ők adják át Nyugat-magyarországot Ausztriának, hanem önékik kell biztosítékot nyújtani a zavartalan birtokbavételre és a birtokbantartásra vonatkozóan is.

Összehívják az alsó-ausztriai tartománygyűlést

Bécs, okt. 2. A „Parlamentarischer Korrespondenz” jelentése szerint az alsóausztriai tartománygyűlés nagynémet képviselőinek szövetsége azzal a sürgős kérelemmel fordult a tartománygyűlés elnökségéhez, hogy a nyugat-magyarországi kérdésre való tekintettel az alsóausztriai tartománygyűlést hívja egybe.

Csehország nem mozgósít?

Bécs, okt. 3. Prágából jelentik: A nyugatmagyarországi vizsályt fejleményeiben a cseh politikások komolyan tartják, amelyből közép-európai konfliktáció alakulhat ki. A cseh sajtó egyrésze hallgat, másrésze Benes ellen ir. A mozgósítási hírek alaptalanok.

Bécs, okt. 3. A csehországi német képviselők klubjának egyik vezető tagja, Kaska Bruno dr egyetemi tanár, aki a külügyi bizottságnak is tagja, kijelentette, hogy pártja a legerélyesebben tiltakozik minden olyan terv ellen, amely arra irányul, hogy Csehország fegyveresen avatkozzék be a nyugatmagyarországi kérdés elintézésébe.

Értekezlet Rómában

Páris, okt. 3. (Szikratávirat.) A nagykövetség tanácsa elfogadta azt az olasz részről tett javaslatot, hogy szólítsák fel a budapesti és a bécsi kormányt, hogy küldjön teljhatalmu megbízottakat Rómába, akik az olasz külügyminiszter elnöklése alatt egyezséget kötnek majd a nyugatmagyarországi kérdésben. A szövetségesek ausztriai és magyarországi képviselői ecéliből megteszik a szükséges demarásokat.

Bécs, okt. 3. Eddig a bécsi antantképviselők még semmiféle lépést nem tettek azon értekezlet előkészítése ügyében, amelyet az Havas-ügynökség jelentése szerint Rómában fognak a nyugatmagyarországi kérdésben megtartani. Azt hiszik azonban, hogy az antant képviselői még a mai nap folyamán érintkezésbe lépnek az illetékes tényezőkkel.

Budapest, okt. 3. Valószínű, hogy a római találkozáson a magyar kormányt gróf Bánffy Miklós külügyminiszter fogja képviselni.

Az átadási aktus jegyzőkönyve

Sopron, okt. 3. Ma délután 5 órakor a Sopronban székelő antant tábornoki bizottságnak hivatalos helyiségében jegyzőkönyvet vettek fel, amelyet magyar részről Hegedüs Pál altábornagy, a magyar kormány teljhatalmu megbízottja, antant részről pedig Gordon angol, Hamelin francia és Ferrario olasz tábornokok irtak alá.

A hivatalos aktusról a következő jelentést adták ki:

Magyarország eleget tett a trianoni szerződésnek Nyugatmagyarországra vonatkozó rendelkezéseinek, amennyiben a kérdéses területet a soproni szövetségi bizottság által kidolgozott átadási terv tervezetének megfelelően október 3-án, vagyis a nagykövetség tanácsának szeptember hó 22-én kelt jegyzékében megállapított napon kiürítette.

A soproni szövetségi bizottság e tény megállapítását, jelentést küldött a nagykövetség tanácsának arról, hogy a m. kir. kormány a békeszerződést végrehajtotta.

E körülmény folytán megdőlt Ausztria és Magyarország között a nyugatmagyarországi kérdésben az olasz és cseh kormányok közvetítésének szükségessége, valamint a nagykövetség tanácsának szeptember hó 22-iki jegyzékében kifejezett előzetes jóváhagyás mellett előterjesztett közvetítésnek utolsó akadályai.

A Sopronban állomásozó II. számú országos esendőrtartalék zászlóalj, valamint a

soproni államrendőrség a tábornoki tanács kívánására továbbra is megszállva tartja Sopront és környékét aziránt, hogy a tábornoki tanácsnak a rend fenntartására vonatkozó rendelkezéseit végrehajtsa. (MTL.)

A tisztviselők egyelőre helyükön maradnak

Sopron, okt. 3. Sigray Antal gróf fő kormánybiztos rendeletet intézett a nyugatmagyarországi három vármegye főispánjához, amelyben elrendeli, hogy minden tisztviselő további intézkedésig maradjon a helyén és hivatalos működését folytassa. (MTI)

Oszténburg nemzetközi csapata

Bécs, okt. 3. Minden valószínűség szerint a magyar csapatok ma irtik ki Nyugatmagyarországot. A szövetségi bizottság a lakosság védelmére Sopronba marad. Az Oszténburg zászlóalj egyike a szövetségi bizottság alatt szintén Sopronban hagyják, mint nemzetközi csapatot. Hegedüs Pál altábornagy, a magyar kormány meghatalmazottja és Hein főkonzul, az osztrák kormány meghatalmazottja további intézkedésig Sopronban maradnak.

Sigray Budapesten

Sopron, okt. 3. Sigray Antal gróf fő kormánybiztos ma este Budapestre utazott, hogy Bethlen István gróf miniszterelnöknek jelentést tegyen.

Egyelőre nem mehet ki liszt

A köztisztviselők lisztellátása

Budapest, okt. 3. A pénzügyminiszter mindaddig, amíg a kivitelre esetleg még bocsátható lisztmennyiségre vonatkozó pontos adatok beszerezhetők lesznek és ezek alapján a lisztkivitel kérdése ujonnan lesz szabályozható, az érdekelt miniszterekkel egyetértőleg elrendeli, hogy mátol kezdve további intézkedésig a m. kir. vámhivatalok buza- vagy rozsliszt kivitele utáni illetéket nem vételezhetnek be. Elrendeli továbbá, hogy buza- és rozsliszt kivételének szabaddá tétele, valamint a buza- és rozsliszt kivitele után fizetendő kiviteli illeték megállapítása tárgyában kiadott rendeletek értelmében befizetett kiviteli illetékek alapján buza- és rozsliszt csak az esetben vihető ki a vámkülföldre, ha a szabályszerű kiviteli illeték lefizetését igazoló nyugtát legkésőbb október 1-én állították ki.

Budapest, okt. 3. A közéleti tanács Hadik János gróf elnöklése alatt működő albizottsága több javaslatot tett a közéleti tanács tanács teljes ülésének. A MTL. kérésére Hadik János gróf a következőkben tájékoztatta a nyilvánosságot a bizottság eddigi működéséről:

A tervszerűség hiánya sok vonatkozásban olyan elhibázott helyzetet teremtett, amelyet gyökeresen megjavítani lehetetlen. A bizottság mindenek előtt megállapította, hogy a köztisztviselők lisztellátása rendszertelen és a kiutalt liszt minősége ellen is jogos panaszok merül-

tek fel. Sikerült olyan megoldást találni, amelynek betartása esetén a köztisztviselők lisztellátása körül zavarok nem támadhatnak. Gondoskoeás történt arról is, hogy a tisztviselőknek mindig egy-egy havi lisztartalék álljon rendelkezésére.

A köztisztviselőknek jöminőségű liszttel való ellátása megoldást nyer azoknak a javaslatoknak elfogadásával, amelyek általában az ellátatlanoknak kiszolgáltatandó liszt minőségének megjavítását célozzák. Az albizottság azt a javaslatot tette a teljes tilsnek, amely azt határozta is emelte, hogy mindenekelőtt meg kell az érdekeltségnek a közéleti tanács bevonásával állapítania a kiörlendő egységes liszt típusokat és elő kell írni azt, hogy csak a tőzsdén elhelyezett típusoknak megfelelő liszt hozható forgalomba. — Kereskedők is csak a típusok szerint számjelzett lisztet árusíthatnak.

A közéleti tanács elfogadta azt a javaslatunkat is, hogy intézkedés történjék a rozsliszt nagyobb mérvű felhasználása iránt. A közéleti tanács tanács arra az elvi álláspontra helyezkedett, hogy a belföldi szükséglet tényleg meghaladó és itt nem értékesíthető 0-ás liszt kivitele felől, amennyiben intézményesen sikerül biztosítani azt, hogy a kivitel nem befolyásolja károsan a belföldi liszt szükséglet ellátását, nem zárkozzhatik el.

Tárgyalások a többségi párt ügyében

Haller Rakovszkyék ellen

Budapest, okt. 3. A többségi párt megalkulását szorgalmazó keresztény párti képviselők: Haller István, Gelencsér István és Fröhwrth Mátyás vasárnap adták át a kiscgazdapárti Schandl Károly, vasadi Balogh György és Eörfly Imre képviselőknek a többségi pártba vonatkozó programjukat. A kiscgazdapárti képviselők válaszukat és észrevételeiket későbbi időben adják meg. Ha a tárgyalások a felek között sikerülnek fognak, Bethlen István gróf miniszterelnök elé terjesztik a programot, hogy arra vonatkozólag a kormány-elnök megtegye észrevételeit és a kívánásait.

Kiscgazdapárti oldalon azt hangoztatják, hogy a szóbanforgó kiscgazdapárti képviselők megbízás nélkül tárgyalnak és így megállapodásokat partjuk nevében nem köthetnek. Ezt a körülményt azonban a keresztény pártban tudják s a kiscgazda oldalon azt is, hogy Haller Istvánnak programtervezete a keresztény párt

tagjainak ama csoportja ellen irányul, amelynek vezetője Rakovszky István s amsly csoport a kiscgazdapárt előtt vörös posztó.

Az utódállamok értekezlete

Róma, okt. 3. Az Osztrák-Magyar Monarchia utódállamainak értekezletét október első felében fogják Portorosében megtartani.

A nemzetek barátai

Genf, okt. 3. A nemzetek barátainak az egyházak útján való toborzására s annak előmozdítására alakult világszövetség Genfben intézőbizottsági ülést tartott, amelyen 20 állam képviselője jelent meg. Magyar részről ifj. Viktor János volt jelen. Sir Willoughby Dickin-son főtitkár jelentést mutatott be az utódállamokban tett utjáról, amelynek során főleg a kisebbségek helyzetét tanulmányozta.

— **Hangos a színház nézőtere.** A színházi bizottság egyik legutóbbi ülésén felmerült és nagy vita tárgyát képezte az, hogy a színház nézőtere előadás alatt igen hangos. A közönség egyrésze elkésve érkezik, a játék megkezdése után és megvárja azokat, akik az előadást figyelmesen hallgatják. Egyesek hangos megjegyzéseket tesznek, előadás közben a nézőtérre ide-oda járkálnak. Ezen lehetetlen állapotok megszüntetése végett a színházi bizottság intézkedéstőlre hívta fel a városi tanácsot. A városi tanács tegnap délelőtti ülésén foglalkozott a felhívással és úgy határozott, hogy a városi tanács átiratban megkeresi az államrendőrséget, hogy a színházban uralkodó modortalan állapotokat szüntesse meg. Jó volna, ha az előadás megkezdése után lezárna a bejáratokat, mint ahogy ez más nagyobb városokban megvan. Ez által elérnék, hogy a közönség idejében megérkeznek az előadásra s a jövés-menések, amelyek a többi nézőkre, de magára az előadásra is zavarólag hatnak, végleg megszűnnének.

— **Magyar Köztársasági Fogyasztási Szövetkezetek közleményei.** Folyó hó 4-től kezdve kedvezményes *tüzifa*, egyelőre csupán aprított állapotban, kapható az epreskerti fakertekben. Felvágatásért métermázsánként 20 korona fizetendő be a Vár-utcai kedvezményes elosztóhelyen. A szeptemberi kedvezményes *sír* kiosztását megkezdettük a Simonffy-utcai Bikfalvy-féle hentesüzletben. Vár-utcai és Hunyady-utcai fiókárudáinkban *kristály cukor* kapható korlátlan mennyiségben, kilogrammonként forgalmi adóval együtt 92 koronaért.

— **Új iparendelőyek.** A városi tanács tegnap délelőtti üléséből kifolyólag a következőknek új iparendelőyeket állított ki: Klein Jenő rőfös és rövidáru kereskedő 2000 K, Bek Ignác férfiszabó 300 K, Ehrenfeld Ignác sütőde 500 K, Zöld Sándorné házi-kenyér-sütő 200 K, Marton Lajos kisebb kőműves ipar 100 K, Török Sándor géplakatos, kovács villanyszerelő 1000 K, Takács Péter cserépfedő 200 K, Nagy Gergelyné kávé és kávézó 300 K, Halik Ferencné paprika kereskedő 200 K, Kiss Gábor sertéskereskedő és hentes 2300 K, Polacsek Arthur lakatos 500 K, Fejes Sándorné női szabó ipar 200 K, Székely Emil gazdasági termény, zöldség, gyümölcs, főzelék és burgonya kereskedés 1000 K, Grósz Emil kenyérkereskedés 100 K, Gerenday Sarolta és tsai kőfaragó ipar 1000 K, Izrael Mihály mezőgazdasági termény, zöldség és főzelék kereskedés 500 K, Kovács József mészáros és hentes 500 K, Arany Bika R. T. gőzfűtő és mosoda 2000 K, Major Mihályné női ruha készítés és árusítás 200 K, Obendorffer János férfiszabó 500 K ipardíjak befizetése ellenében.

— **Németnyelvű címezés.** A belügyminiszter leiratban arról értesítette a törvényhatóságok vezetőit, hogy az Ausztriába és a Németországba szóló postai küldemények, mivel a magyar címezés folytán ott nehezen kézbe-síthetők, a jövőben németül címezendők. — Helyes, viszont azonban elvárhatjuk, hogy a mi magyar városaink nevét is magyarul írják a külföldiek z címzéseknél. A multban is bosszantó volt az a tudatlanság, (gyakran tendencia) mellyel Budapestet Ofen-Pestnek, Pécsét Fünfkirchennnek nevezték. Az ilyen címezésű postai küldeményeket vissza kellene utasítani, mint ismeretlen rendeltetési helyre szólókat.

— **Nem rézgálic, hanem vasgálic.** Vasárnapi számunkban, a Keletmagyarországi Baromfi- és Galambtenyésztők Egyesületének közleményei egyikében, mely a vedlésről szól, a kéziratba becsuszott tollhiba következtében az foglaltatik, hogy a vedlő baromfi vizébe rézgálicot tegyünk. Ez azonban erős mérég, mely kioltaná a baromfi életét. Helyesen és tanácsos azonban, ha az ivóvizbe egy darabka *vasgálicot* teszünk.

— **A talált óra.** Fekete Sándor 142. sz. rendőr tegnap délben a Cegléd-utca 10. számú ház kapuja előtt egy dupla fedelű viseltes órást talált. A derék rendőr a talált órát a rendőrség központi ügyeletén beszolgáltatta. Igazolt tulajdonosa az órát átveheti a rendőrség földszint 27. számú szobában.

— **Az első német hajó Amerikában.** New-yorkból jelenti a Wolff ügynökség: A „Bayern“ német gőzöst a newyorki kikötőben a városi hatóságok hivatalosan üdvözölték megérkezésükor. A városi tanács fogadó-bizottsága zászlókkal díszített hajón vezette a kikötőbiztoshoz a „Bayern“-t. A kikötőbiztos annak a reményének adott kifejezést, hogy a német hajók most már továbbra is közlekedni fognak Amerika és Németország között, és a békés viszony, amelyet a háború hosszú és keserű éveit megszakítottak, most örök időkre tovább tartani fog. A Bayern hatalmas tömeg köszöntötte.

Oroszország jövője

London, okt. 3. Maxim Gorkij a Daily News munkatársával folytatott beszélgetése során kijelentette, hogy a kommunizmusnak Oroszországban nincsen jövője. Nézete szerint szocialista, vagy az Egyesült Államok mintájára berendezett demokráta köztársaság fog kialakulni. A blokádi megszüntetése lenne arra a legjobb, hogy Oroszországon segítsenek. A jelen pillanatban Oroszországban nem lehet más kormányról szó, mint bolsevista kormányról. Ha a mostani kormány megbukna, Oroszországban teljes káosz támadna.

Ausztria hitelle

Bécs, okt. 3. A „Sonn und Montags-Zeitung“ jelenti állítólag kitűnő értesülésű forrásból: Az Ausztriának jutó ideiglenes hitelek kifizetése legközelebb megtörténik. Amerika szükség esetén már néhány nap múlva külön akciót indít az osztrákok javára fennálló általános zálogjog felfüggesztése érdekében. Ilyen módon ezt a szabályt kiemelik annak az általános felhatalmazásnak kereteiből, amely a külföldi államokkal szemben fennálló amerikai pénzügyi követelésekről szól.

SZÍNHÁZ.

* Kedden B), szerdán C) bérletben **Kardoss Géza** felléptével **A kis cukros** c. kiváló francia vígjáték van műsoron, **Kálmán Mancival** a címszerepben. A többi szerep **Banhidy, László Gyula, Lux Böske** kezében van.

Az Ezüstsírály került színre tegnap este a Csokonai-színházban s a repriz sikerrel is járt. Az előadásban meglátszott a fegyvelmet vezető lejárata, de a tulzásokot — itt-ott pedig egyes izléstelenségeket — le lehetett volna tompítani és el lehetett volna kerülni. **Göndör József**, az új énekes bonvivant nem nagy terjedelmű, de lágy s középfekvésben kellemes hanganyaggal rendelkezik, bár muzsikalitása nem mindig biztos; a játék-készsége megvan, de sokszor túloz, táncra könnyed és ritmikus. Egészben véve kellemes és finom színész s ha modorosságait erős rendezői kéz helyezi, tegnapi sikere állandó marad. **Helvey** erős kifejező készsége, kulturált éneke és finom táncra most is biztosan hatott, **Kálmán Manci** ügyes volt és jól táncolt, de temperamentumát fékezni kell, **Mátra** józsu figurát alakított.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Woranzoff hercegnő, orosz főúri dráma 6 felvonásban, a főszerepben **Somlay Arthur**, a magyar Nemzeti Színház tagja, továbbá **Ellen Riebter** és **Hugo Flink**. Ezt megelőzi a kitűnő kísérő műsor. Kezdeté 7 és 9 órakor. Rendkívül érdekes műsor!

A Sátán fiai (A déli longer kalóza), 3 részben, 20 felvonásban, az amerikai „Vita-graph“ világcég ezidei legszebb mesterműve! A főszerepekben a „Cinabar“, **Farkasok országa** és **Big-Bill-Barry** világbiru két főszereplőivel **Edith Johnson** és **William Duncan**. Jönnek! Pár nap múlva! Hová?... Kísérje figyelemmel! Ilyent még nem látott!

Jön! Nobody!... a titokzatos férfi, aki egy óra alatt az egész Newyorkot lázba ejtette. Jön!... pár nap múlva!...

A császár brigagerosa dráma 7 felvonásban. Egy epizod a világhódító Napoleon bor-

zalmas hareaiból. Bemutatja az Apollo 5, 7 és 9 órakor.

Lenkeffy Ica, a bájos filmszínésznő most Berlinbe van szerződötve. Az első berlini filmet **Lenkeffy Ica** főszereplésével **Angela öröksége**, dráma 6 felvonásban csütörtökön mutatja be az Apollo.

Ch. Perczel Carola az őszi tánctanítást ma, kedden fél 6 órakor kezdi meg az **Arany Bika** szálloda kistermőben. **Beiratkozások az Urania épületében levő lakásán és a tánctermében.**

Évek óta nem volt hasonló vidám est a helybeli mozikban, mint a holnapi lesz az „Uranus“-ban. Egy kitűnő 4 felv. vígjáték, a „**Doddy grófnő**“ című lesz előadva és még két 1—1 felvonásos jóízű bohózat. Ezek az amerikai filmek az egész világot megkacagtatták. Ki mulatni akar, okvetlen nézze meg!

SPORT.

A kormány a durva sport ellen. A mostanában oly gyakori sporttéri szerencsétlenségek, melyeknek oka a durva játékból erednek, arra indította a kormányt hogy az egyes sport egyesületeket megrendszabályozza. E végből a belügyminiszter leiratot intézett valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez, melyben meghagyja, hogy törvényhatóságuk területén az előforduló durva sportjátékokat a lehető legnagyobb szigorral üldözzék, továbbá írjon át a sport egyesületekhez, hogy az ilyen durva játékosokat sportszerűtlen magatartásukért tilták el a játék jogától. Utasítsák a meceset vezető bírákat, hogy az ügyeletes rendőrtisztviselő intézkedéseit figyelembe vegyék. A belügyi kormány ezen rendelkezésével kifejezetten leakarja törni, nagyon helyesen, a durva sportot.

Észak—Kelet kerületközi 1: 1 (0: 0)

Vasárnap délután volt az őszi szezon legérdekesebb mérkőzése aránylag szokatlanul kevés közönség előtt. Az az imponáló hideg közöny, mely csak a befejezés előtt 15 perccel engedett, ugyszintén az az alig hallható taps, mely a keletiek megjelenésekor felhangzott, eléggé tudni adták a véleményét, melyet eleve megjósoltunk. Ebből érthet, ak akar! A játék folyása maga volt s örömmel mondhatjuk, hogy bár a miskolciak főlénye óriási volt, a mieink megtették mindent, hogy becsülettel megállják a helyüket. A miskolciak eredménytelenségének csak egy oka van, a gólról való lö és teljes kimaradása. A miskolci csapatban Szegényák kapus nem védhette a kapott gólt, egyébként nem akadt munkája. Dankó igen szépen látta el munkáját, bár a gólhelyzetet Barta beadásának gól elé fejeléséből ő készítette elő, de ez nem írható teljesen rovására. Postenier gyenge volt. A fedezetlenség s vele az egész mezőnynek magason kiváló játékos **Pataki**, ahol ő volt, más nem érvényesülhetett. Jó segítő társa volt **Kripko**, míg **Grendorf** lassu s tévőző volt. **Baán** lefutásaival, cselezéseivel igen hasznos tagja volt csapatának. **Molnár** kombináló csatár, ki beillik az együttesbe, azonban kiváló nem mutatott. Csapkv mezőnyben veszélyes volt, azonban csak 2 lövést tett kapura. **Muhoray** akciót balszerencse kitérte, annál kiválóbb volt **Presovszky**, ki a legveszedelmesebb támadásokat vezette be, gyors leohanásával s nyugodt beadásaival a gólhelyzetet a kapus elé tárlta, ha nem lett volna annyira önzellen, 3 gól helyzetét biztosan érvényesítheti. **Farkasnak** két szép védede volt, egyébként a gólról kevés lövés esett. A mezőny második kimagasló embere **Friedl**, volt, kinek működését dicsérni eléggé nem lehet. A már bizonyosnak látszott gólokat is mentette, hogy az eredmény ilyen volt, agilis működésének köszönhető. Szolárszky a helyét nem töltötte be, rugásai rövidek voltak s a kívánt felszabadulást nem hozták meg. A gólról **Muhoray** nem zavarta s majdnem öngólt csinált az első félidőben. **Megyeri** kezdetben bizonytalan volt, de a második félidőben pár szép kapcsolást csinált. **Kereszturi** agilis fáradhatatlan munkásságával a csatársort ismételtelen lendületbe hozta, míg **Nagy Bálint** a második félidőben inkább harmadik hátvédet játszott. **Polgárt** elhanyagolták, **Rottmann** még nem illt az együttesbe, bár a gól az ő szemfüles helyzetkihhasználásának érdeme. **Vampetichnek** voltak szép momentumai is, azonban soká tartotta magánál a labdát s így legtöbbször elszedték tőle. **Fábray** indispont volt, bár kezdetben szépen indult, **Barta** gyors volt, de különösebbet nem végzett.

Folytatásos anket a fegyvelm ügyében. Pénteken este 11 óráig tanácskozott a 12 tagra megfogyott bizottság a fegyvelm helyreállítására irányuló rendszabályok életbejuttatására. A multkori határozatokon kívül a következőkben állapodott meg a bizottság. A közönséget figyelmeztető táblákon, sajtó s az egyesületi vezetőségek útján felkéri, hogy az igazgató, sértő gunyos közbeszólásoktól tartózkodjék, a visszaélők ellen az összes sporttelepekről való kitiltással fog élni. Szabályokat lehetőleg ismerteti s ismeretterjesztő előadásokat rendez. Mert nem minden kézzel való érintés büntetendő s a lesben állás sem mindenkor áll fenn,

amikor azt a közönség reklamálja. A rendőrkapitányt megkeresi, hogy a rend fenntartásában segídjék a megfelelő megelőző intézkedéseket léptessen életbe. A tanács a fegyelmi bizottság tagjai közül egy hivatalos képviselőt küld ki, aki esetleg a bíró által észre nem vett sportszerűtlenséget a fegyelmi bizottságnak bejelenti.

Nem talált helyeslére az eszme, hogy azon egyesület, melynek tagja darva játék által ellenfelel orvosi beavatkozást igénylő sérülést okozott, az orvosi költségek megtérítésére kötelezzék. Ezzel még később részletesen fogunk foglalkozni, mert ez kell, hogy az alapja legyen annak, hogy az egyesületek már eleve kiküszöböljék a kényeszerűségeket azokat a játékosokat, akik ilyen előidézhettek. Nem érv az, amit hangoztatott a DMTK képviselője, hogy nekünk betegpénziárunk van s a mi tagjaink kezelése ingyenes, míg más egyesületi tagé pénzbe kerül. Tessék vigyázni arra, hogy a lehetőség is kikerüljön annak, hogy baleset forduljon elő!

Sztrájkolnak a bizottságok. A futballi terület bizottságaiban utóbbi időben olyan jelenség észlelhető, mely mindenesetre a sportra bémítolag hat. Ismeretes a II. o. intézőbizottság működésének hiánya, minek következtében még most fognak megsemmisíteni olyan mérkőzést, melyet áprilisban játszottak le s most ehhez hasonló jelenség fűti fel a fejet az I. o. intézőbizottságban, ugyancsak a felelősségi tanácsban is, melyek legutóbb szintén nem voltak határozatképesek. Sajnálatos jelenség ez, azonban ha a dolog mélyére nézünk, nemcsak a bizottsági tagok nemtörődömisége vezetett ehhez vissza. Szomorúan kell konstatálnunk, hogy a napirenden levő tárgyak nincsennek előkészítve rendszeresen a bizottsági tagok nem tudnak azokba legalább nappal előbb beletekinteni. Igen gyakran elveszik a bizottságok a tanács idejét oda nem tartozó, napirendre nem tűzött személyi s egyéb ügyekkel. Mire a napirendre kerül a sor, a tagok sorai megritkultak. A határozatoknak legtöbb esetben nem szereznek érvényt, ami azután elkedveltenítőleg hat.

Teljesen elegendő ha hetenként 2 napot követünk a sportköznyelkek szolgálatának, csak annak idejét takarékosan használjuk ki. Azonban utóbbi időkben ezzel tulságba mentek. Hétfő, szerda, csütörtök, péntek, szombat mindenkor késő ideig ott maradni, reggel letárgyalni ügyeket felrészítve tárgyalni, esetleg a személyben meghánva lenni, nem éppen a legkellemebb. Könnyű azoknak, akik az elejére s a végére jönnek az ülésnek, ezek közben étkeznek is. Tessék a bizottsági tagok önzetlen munkáját megbecsülni s személyi védelmet nyújtani, idejét takarékosan beosztani, az esetben bizonyosan megjelennek ezután is, mint ahogy ezidőtől megjelennek.

Dr SZILÁGYI IMRE magán hegedő-
oktatását megkezdette. Tanítványok jelen-
kezését elfogadja délelőtti órákban, Piac
utca 10. szám, I. emelet

Hajdusági Képes Naptár

Oktober első felében fog megjelenni a
„Hajdusági Képes Naptár“.

A naptár egy szellemi részével, mint más
érdekes tartalommal fogva értékes ajándéka
lesz mindazon előfizetőknek, akik leg-
alább egy negyedévre előfizetnek a HAJDÚ-
FÖLDRE. A naptárban elhelyezendő hirdé-
téseket a HAJDÚFÖLD kiadóhivatala veszi fel.

A tőzsde

Bécsi zárótőzsde okt. 3. (MFL.) Berlin 455, Hol-
land 184 1/2, Newyork 576, London 2146, Páris 4455, Milánó
2275 Brüsszel 4080, Kopenhága 102.—, Prága 610—,
Budapest 80— Zágráb 250, Bukarest 310, Varsó 8,
Bécs 0'35, Osztrák lebelégy 26.

Budapesti zárlat okt. 3. (MTL.) Magyar hitel 1740
Osztrák hitel 650, Angol-Magyar bank 750, Leszámit
bank 750, Magyar-Olasz bank 542, Jelz hitelbank 235.
Keresk. bank 7000, Pesti hazai első 21750, Borsod-
miskolci 39.75

Valuták. Napoleon 2120—75, Angol font 2680—
1670, Dollár 710—, Francia frank 4975—600, Márka
573—, Lira 2850—2900, Osztrák kor. 31 1/2—32 1/2,
Rubel 26—27 fél Lei 617—, Sokol 772—, Svájci
frank 9500—9500, Korona dinár 1165—, Frank dinár
840—845, Lengyel marka 9—10.

Dollárt

és más idegen pénzt, aranyat,
ezüstöt legolcsódrágábban
vess
Simon György
DEBRECEN, Kossuth-u. 11.

GERŐ ruha árjegyzéke:

Férfi öltöny és felöltők K 2400-tól feljebb
Fü öltöny és felöltők K 1800-tól feljebb
Gyermek öltöny és kabátok K 670-től feljebb
Rövid téli kabát, szörme és bőrbekécsék nagy vá-
lasztékban olcsó szabott árak mellett kaphatók

Gerő Ernőnél Debrecen

Piac-utca 69. (Megyeházzal szemben.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

Közlön bejárati
butorozott szoba azonnal
kiadó.

**Bélyeggyár
és vésőtűgyár**
PAULÓ I.
Batthyány-utca 22.
Telefon 1365.

Mosott rongyot
keres lapunk kiadóhiva-
tala megvételre.

Molykár Ellen

szörme és tollruhák megdrá-
sít a legnagyobb biztonságban
beraktároz KÖVÁRY és ALT-
MANN Piac-utca 42.

Rizkancsok

felvételnek fix fizetés-
sel és jutálékkal
a kiadóhivatalunkban

DEBRECENI Kalapgyár

STÉLLÉS KÖSA
Női és férfi kalap megren-
delések és javítások gyorsan
és pontosan készíttetnek
Piac-u. 63. sz.

ARANYÉRT, EZÜSTÉRT
budapesti magas árakat fizetek
Kramer Simonffy
utca 17.

Bort veszek
csak nagyobb mennyisé-
gűt, hordót adok hozzá.
Márkus Jenő
HATVAN-UTCA 22. SZ.

Kövény és Altmann
szücs mesterek
Debrecen, Piac utca 42.
Pannonia szálló udvar
Mindenféle szücs munkákat szak-
szerűen készít a legújabb divat szerint.
Ugyanott kész munkák kaphatók.
Megrendeléseket pontosan eszközöl.

Fehértői temetkezési intézete
DÉGENFELD-TÉR 4 SZÁM (Saját ház.)
Telefon: nappal 11-85, éjjel 10-91
Végez temetéseket helyben és vidéken ju-
tányos árban személyes felügyelet mellett.
:: Exhumál és hullaszállítást vállal! ::
Raktáron: ÉRCZ- és MŰVIRÁGKOSZORUK!

ÓCSKA
vasat, rozot és min-
denféle fémet legma-
gasabb árral vessék.
Kovácsokknak hasz-
nálatból becserelek Na-
gyobb tételek elszállítottak.
STEINER, Eötvös-u. 110.

Lapkihordó asszonyok
felvételnek lapunk kiadóhivatalában
Piac-utca 59.

Forgács István
műorvos
Hádógas-u.
Keresek
10—15 öl cser esetleg
tölgy tűzfát azonnali át-
vételre. Ajánlatokat a
kiadóba kérek sürgősen

Kifutó
az esteli órákra felvételnek a
kiadóhivatalba. Jelentkez-
hetni lehet reggel 8—12-ig,
délután 2—6-ig a kiadóba.

Rühkenőcs, Kreolin, Kénvirág, Kálicsappan és mindenféle
fertőtlenítő szerek
„Radikál“ patkányirtó szer stb.
Telefon 14-80. legolcsóbban szereshetők be Telefon 14-80
Korzó Drogueria Debrecen, Piac-utca 42. sz.

CSURKA „KEGYELET“ Temetkezési Vállalat
Debrecen, Kossuth-u. 8. Kőfosztóegység
épület.
Barmilyen temetéseket vidéken is
legolcsóbb napi árakon a leg-
gyelmesebb kiszolgálás és sze-
mélyes felügyelet mellett vége-
Tel. 381.
Elsőrendű felszerelés. Dus, nagy választék.

**Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadó-vál-
lalat Részvénytársaság könyvnyomdája.**
TELEFON 3—48 Debrecen Piac-u. 59. TELEFON 3—48.
KÉSZIT:
minden a sokszorosító szakba vágó
munkát u. m.: rovatos iveket, foly-
iratokat, kereskedelmi és más egyéb
nyomatványokat. Esküvői és eljegyzési
értéstitéseket, névjegyeket, gyászlapokat.
:: Költségvetéssel készséggel szolgál. ::

Levelek Hollandiából

Kezembe került vagy 15—20 ügyes levél, melyet Hollandiában nyaraló 15 éves fiú írogat nagy szorgosan édes atyjának, aki budapesti tanár. A magánügyek természetesen nagy teret foglalnak. A sorok közül azonban érdekes kép rakódik egybe — egy finom, sokszínű mozaik — arról az intenzív és szerencsés hatásról, melyet akaratlanul is magába fogad a fővárosi élmény és a gondterhelt tisztviselő család nyomott légköréből odakerült, éppen a serdülés delelőjéhez ért, ifjú lélek. E lélek minden szép reményével és tettere vágó idealizmusával, sok nemes és szép vonást vesz át a hollandus népnek (nagy percentben református) puritán lelkéből és abból a mély és vallásos kedélyvilágából, amely egyaránt nyilvánul meg a biblia iránti áhitatos szeretetben, valamint a földnek megbecsülésében.

Naponként, minden ebéd előtt, bibliavetés. Vasárnap a lélek mélyéből való ünneplés. A család mindig testületileg részt vesz a kissé hosszas istentiszteleten. (Ezt az idegen nyelv miatt ugyan valamelyest nehezíti a levélíró, noha állítja, hogy ezt az időt azért jól felhasználja, mert bibliáját már háromszor végigolvasta.) Hétköznap becsületes munka, kerítés, főképpen hagyma és zöldségtermelés, ebből is kivészi részét a kosztadók féltő ellenkezése dacára is. Hirt hallunk az ottani piaci árakról is. Egy tojás 15, egy liter tej 18 cent. Átszámítva a mi pénzünkre, körülbelül 27, illetve 32 korona. Érdekes adatot nyújt a hagymáról (ez az a bizonyos hagymahír, amely a múlt héten ugyanebből a forrásból végiggrasszálta a fővárosi lapokon): leszállott ennek az ára, mert Magyarországból vittek oda s ez jóval olcsóbb, mint a hollandi. Ennek ugyanis mázsája eddig 10 gulden volt, míg a magyar hagyma (nem fokhagymáról van szó) a szállítás költségével együtt mindössze hat guldenbe kerül. Megjegyzni fiatal levélírónk is, hogy csodálja Nagyatádit, hogy kiengedi a hagymát, vagy legalább nem szedet érte magasabb kivitelit vámat.

Botránkozással olvassuk azután azokat a vad híreket, amelyek Bécs jóakaratu szöcsövén jutottak Hollandiába, aszerint magyar katonák támadtak az osztrákokra és Ostenburg katonái Győrnél már felszedték a vágányokat. A kis globetrotter nem mulasztja el, hogy jól értesültségével (atyjától pontosan kapja mindég három nap múlva a Magyarorságot) eleve ne cáfolja meg ezeket a híreket.

A nyarat egyébként már másodizben tölti Brokban Kruk bácsiéknál, akiknek tisztos, egyszerű családi életéről és jóságáról kedves képet ad. Brok egyébként kisebb északhollandi község, alig 2000 lakossal, északkeletre Amsterdamtól és tisztaságával és jó erkölcsével mintaképe a tipikus hollandi falusi életnek, ahová örömmel vonulnak el a munkában megöregedett jóra való holland kereskedők, éltek alkonyán, (Hollandiában olyan becsületes kereskedelem van, mint valamikor volt Debrecenben.)

Csudásan diszített, kertektől övezett, pompás kis házai között finoman húzódnak piros és kék téglával burkolt keskeny utcái, amelyeken makulányi szemeket nem tűr meg a hollandi tisztaság. Ló, barom, nem tapodhatja a község bejesejt, a tehén sem bög félórahosszat az utcán, mint az én ablakom előtt a Hajó-utcán s bizonyára disznó sem legelhet egyes mellékutácokon, mint nemrégiben ezt Debrecenben is láttuk. Tanulhatnának tőle a mi szélesreterült, sáros alföldi helységeink!

A jugoszláv-román határ

Bécs, okt. 2. A „Grazer Tagespost“ jelentéssel Belgrádból: *Pasics* miniszterelnök a mai minisztertanácson jelentést tett a jugoszláv-román egyezségről a két állam közötti határkiigazítás dolgában.

A népszövetség hadifogoly akciója

Félmillió hadifogoly került vissza családjához

Genf, október 3. Dr. Nansen népszövetségi főmegbízott a népszövetség közgyűlésének teljes ülésén részletes jelentésben számolt be a hadifoglyok hazaszállítása ügyében megindult akcióról. A jelentés szerint az egyes országok adakozásából 425.000 fontsterling állott Nansen rendelkezésére. Ezen a pénzen eddig a

Balti-teger kikötőiből 550 ezer, Wladivostokból 12 ezer, a Fekete-tenger kikötőiből pedig mintegy 5000 hadifoglyot szállítottak haza.

Az előadó hangoztatta, hogy az a siker, amelyet a népszövetség a hadifogoly hazaszállítás terén elért, komoly biznysága életképességének és áldásos hivatásának.

Magyarország és a népszövetség

Genf, okt. 3. A népszövetség teljes ülése elfogadta azt a kérelmet, amelyet *Apponyi Albert* Magyarországnak a népszövetségbe való felvétele elhalasztása iránt terjesztett elő.

A pécsi munkások

Pécs, okt. 3. Tegnap délelőtt a pécsi bányász munkások képviselőiből alakult 12 tagú munkás küldöttség tiszteleggett *Soós Károly* altábornagy előtt. A munkások nevében *Gozó Károly* bányamunkás a munkásságnak a magyar hazához és a mai rendszerhez való ragaszkodását tolmácsolta, annak az ígéretnek a kíséretében, hogy ezentul is megfeszített erővel fognak az ország érdekében dolgozni.

A német egység

München, okt. 3. A német muzeumok nagygyűlésének befejezésén ünnepi ülés volt, amelyen gróf *Lehrenfeld* miniszterelnök is felszólt.

Nekünk olyan pártikularizmusra, vagy födelarizmusra kell törekednünk — mondotta — amely nem áldozza fel az egészséget az egyesért, de az egyest sem az egészért. Ha ez így lesz, akkor Bajorország szilárdan megalapozott sarokpillére lesz az egész Németbirodalomnak.

Felkelés Portugáliában

Lisszabon, okt. 1. (Havas) Hivatalos híradás szerint Portugáliában felkelés tört ki, de csakhamar meghiusult. A rendet sehol sem zavarták meg tartósan.

Franciaország fegyverrel őrzi a háboru vívmányait

Anglia a leszerelés mellett

Eihalasztják a washingtoni konferenciát

Genf, okt. 3. A népszövetség közgyűlésének tegnapi ülésén lord *Róbert Cecil* változtatta azt a programot, amellyel lefegyverozhetnék a világ lefegyverzett munkásságát.

Branting svéd delegátus ugyanerről a tárgyról beszélt és elismerte egyes országoknak azt a különleges jogát, hogy a fegyverkezéssel biztonságukat akarják megtartani.

Noblemaire francia delegátus utalt arra, hogy a francia kormány mindég a lefegyverzési eszmék harcosa volt. *A békés és szabad Franciaország csak az ugyanolyan mértékben békés és szabad Németország mellett élhet.* Franciaország békés politikája azonban nem zárja ki a szükséges biztosítókat. Szerinte ezek a biztosítékok még ma nem elégségesek. Franciaországot militarizmussal vádolják, amiért lábhoz tett fegyverrel örködik háborus vívmányai fölött. A háboruban Franciaország a leg-

több vért vesztette, tehát a leghigorubbann kell örködni az oly drágán megszerzett béke fölött.

Fisher angol delegátus kijelentette, hogy Angliában mindenki tudja, mennyit áldozott Franciaország. Véleménye szerint azonban a lefegyverzés mégis föltétlenül szükséges.

Berlin, okt. 3. A „Berliner Tagblatt“ londoni jelentése szerint a washingtoni konferenciát *Lloyd George* kezdeményezésére 1922. márciusára elhalasztják.

Newyork, okt. 3. A washingtoni leszerelési konferencia *Bolland* szerint az angol-ir tárgyalások sikerétől függ. Amerika addig nem hajlandó belépni a népszövetségbe, amíg az angol-ir kérdés tisztázva nincs s az Egyesült Államok csak abban az esetben egyeznek bele az Angliával való tárgyalásba, ha az angol kormány elismeri Irország függetlenségét.

A baranyai választások

A miniszterelnök Pécsen

Budapest, okt. 3. A belpolitikai kérdések között első helyen áll a baranyai választás. Különösen a keresztyénpart az, amely erre a célra már teljesen felkészült. A párt jelöltjei szombat óta kerületeikben vannak. Támogatásukra a legközelebbi napokban *Rakovszky István*, *Haller István*, *Semrecsányi György* és mások is le fognak utazni.

Pécsen a napokban alakul meg a honvédelmi párt, amely Pécs mindkét kerületében és Siklóson is fog jelöltet állítani.

Baranyában egyébként nagy előkészületeket tesznek az október 9-i népgyűlésre, amelyen *Bethlen István* gróf miniszterelnök is részt fog venni. Mint megbízható helyről értesülünk, a miniszterelnök most nem fogja kibontani az egységes párt zászlóját, csak véleményét fog mondani az egységes pártról és erre irányuló akciójáról.

Budapest, okt. 3. A kisgazdapárt folyó hó 6-án csütörtökön délután 6 órakor érkezelést tart. A kisgazdapártnak ezideig hivatalos jelöltje *Prakatur Tamás*, volt kormánybiztos, akit a mohácsi kerület kivánságára már múlt hó 29-én megtartott értekezleten a párt hiva-

talos jelöltjévé deklaráltak. Mindezeideig a többi kerületek jelöltjeit az e hó 9-én tartandó jelölés ülésén állapítják meg. E célból a választást intéző bizottság tagjai a helyszínére utaznak.

Budapest, okt. 3. A keresztyén nemzeti egyesülés pártja ma este ismét a baranyai választásokkal foglalkozott és elhatározta, hogy újabb sürgetést fognak a kormányhoz intézni a felszabadult területeken való politikai gyűlések engedélyezése iránt. Hét jelölt személyében már megállapodás jött létre. A hivatalos jelöltek a következők: Pécs II. ker. *Komócsi István* kanonok, Dárda: *Antony Béla* teregomi polgármester, Baja: *Schneider Ferenc* tábornok, Mohács: *Nyáry Béla* v. képv., Regöc: *Láng János* földbirtokos, Szabadka II. ker.: *Körödy-Katona János* főszolgabíró és Villány: *Bleyer Jakab* v. miniszter.

Oroszország exportál

Moszkva, okt. 3. Archangelskbe 79 külföldi gőzös érkezett, hogy fával megrakodják.

Moszkva, okt. 3. A külkereskedelmi népbizottság összeállította az első németországi szállítmányt, amely 80 vasuti kocsi van berakva. A szállítmány csupa nyersanyag.

Szerdán reggel nyílik meg a **Gelber Testvérek** Hajdusági férfi, fiu és gyermekruha áruháza Piac-u. 67. (Megyeházával szemben, Frohner-épület)

Itt vásárolhat legolcsóbban kész férfi és fiu ruhákat, téli és borkabátokat Mérték szerint megrendelt magyar ruha o o o 24 óra alatt elkészül. o o o

NAPI HIREK

— **Október 6. a városházán.** A városi tanács tegnap délelőtti ülése kimondta, hogy október 6-án, az aradi vértanúk halála évfordulóján a városháza ügyosztályain munkaszünetet fog tartani. Október 6-án tehát egy városi hivatalban sem lesz hivatalos munka.

— **Csilléry András Debrecenben.** Csóka Sámuel h. polgármester a városi tanács tegnap délelőtti tartott ülésén bejelentette, hogy Csilléry András dr. a Friedrich-kormány népjóléti minisztere vasárnap Debrecenben járt. A volt miniszter dr. Kenézy Gyula egyetemi professzorral és dr. Csűrös Ferenc kultúratanácsnokkal este elment a Csokonai-színházba, ahol a városi páholyból végignézte az előadást. Előadás közben a városi tanács egy tagja be akart menni a volt miniszterhez, ám a jegyzedő nem engedte be az illető tanácsnokot. A városi tanács a bejelentést tudomásul vette, egyben hangsúlyozottan azt mondta ki, hogy a Csokonai-színházban levő városi páholyba kizárólag a városi tanács és a színházi bizottság tagjai mehetnek be ezután, miről a hasonló esetek elkerülése céljából értesíteni fogják Kardoss Géza színházgázt. A miniszter egyébként dr. Kenézy Gyula egyetemi professzornál ebédelt s hétfőn reggel a fővárosba utazott vissza. Ittléte alatt megtekintette az egyetemi építkezést s a már üzemben levő egyetemi klinikákat.

— **A gazdasági bizottság bizalmas ülése.** Debrecen város gazdasági bizottsága vasárnap délelőtti 10 órákor a városháza tanácstermében bizalmas megbeszélést tartott. Az ülésen részt vett Csóka Sámuel h. polgármester is.

— **Japán delegátus a budapesti szegény gyermekekért.** Budapestről jelentik: A szövetségközi bizottság japán delegátja, Saigo ezredes Budapestről való távozása előtt 20 ezer koronát adott át a szegény gyermekek segélyezésére.

— **A városi tanács a futball meccsen.** Csóka Sámuel h. polgármester a városi tanács tegnap délelőtti ülésén bejelentette, hogy a M. L. Sz. keletmagyarországi kerületének vezetősége meghívta a városi tanácsot, vasárnap a DTE. pályán végbement észak- és keletmagyarországi válogatott mérkőzésre. Egyben bejelentette, hogy a mérkőzésen a tanács nevében megjelentek Vargha Elemér dr. és Csűrös Ferenc dr. tanácsnokok. A városi tanács a bejelentést tudomásul vette.

— **A turáni eszme.** Budapestről jelentik: A Turáni Szövetség irodalmi szakosztálya vasárnap délelőtti 11 órákor tartotta meg alakuló ülését. Az ülésen Cholnoky Jenő dr. elnökölt, aki megnyitó beszédében hangoztatt, hogy irodalmi és művészi életünkben a turáni gondolat és a magyar öntudat legyen a vezéreszme. A „Turáni Dalok“ költőjének emlékére a szakosztály a „Zempléni Kör“ nevet vette fel. A gyűlésen megalakították a tisztikart. Diszelnökök: Pekár Gyula, Kozma Andor, Lampérth Géza és Szemere György. Elnök: Sajó Sándor, titkár: Alszeghy Zsolt.

— **Gyarapodik az alamizsna váltásálag.** A városi tanács tegnap délelőtti ülésén dr. Csűrös Ferenc kultúratanácsnok bejelentette, hogy a szegényház gondnokának jelentése szerint a városi szegényházi ápoltak 51 kilogramm tollat fosztottak ki az elmúlt fél év alatt. Ezt a tollat 2060 koronán értékesítették s az így befolyt összeget az alamizsna váltásálaghoz csatolták. A városi tanács a bejelentést tudomásul vette. Kiss Lajos szegényházi gondnok jelentése gyönyörű például szolgálhat, hogy még a szegényházban az elaggottak is serényen s eredményesen dolgoznak, most, amikor a szétvagdalt hazának sorény és szorgos termelő munkára van szüksége.

— **Hadirokkantak és hadiövezetek figyelmébe!** A „Magyarság“-nak f. hó 9-én este nyolc órákor az Arany-Bika nagytermében tartandó művészestélyére a rendező-bizottság bizonyos számú ingyen jegyet bocsátott rendelkezésünkre. Ezért a szövetség nevében ezuttal is köszönetünket nyilvánítjuk és felszólítjuk a szövetség tagjait, akik az estélyen részt akarnak venni, hogy jegyüket a szövetség irodájában szombat délig vegyék át. — Hadrőa vezetősége.

— **Összeírják a segélyre szorulókat.** A népjóléti miniszter a szegények felsegélyezésére országos akciót vett tervbe. E végből leiratot intézett Debrecen városához, hogy írják össze azokat a szegényeket és a baboru által sujtottakat, akik állami segélyre szorulnak. — A városi tanács most úgy határozott, hogy felhívja a statisztikai hivatalt olyan értelemben, hogy a segélyre szorulókat november 15-ig írja össze.

— **Baleset a Széchenyi utcán.** Vasárnap délután a Lindenfeld-féle fuvarozási vállalatnak, Széchenyi utcán haladó egyik társzekeréről Sütő Imre 13 éves fiúcska lezuhant. Esés közben össze zúzta magát úgy, hogy a mentők beszállították a kórházba. A vizsgálat során kiderült, hogy a balesetből kifolyólag senkit sem terhel felelősség.

— **Az Éme V. kerületi alcsoportja szerdán október 6-én d. u. 6 órákor az Uránia mozgó külön helyiségében taggyűlést tart.**

Virágnap

A Jótékony Nőegylet f. hó 9-én, azaz vasárnap délelőtti virágnapot rendez szegényei és árvái javára. Ezt megelőzőleg, mivel vasárnap az üzletek és pénzintézetek zárva lesznek, szombaton négy részbe osztva, urleányok, 8 urhölgy fogja perselyekkel bejárni a fentjelzett helyeket, tehát egy helyen csak egyszer fognak kérni. Vasárnap reggel 9 órától délután 1 óráig tart a gyűjtés a főtéren felállítandó hat sátorban, hol urhölgyek virágot, gyümölcsöt, tésztát és likőröket árúsítanak, az urleányok pedig perselyekkel gyűjtenek. A virágsátraknál katonazene és cigány zenekarok szórakoztatják a közönséget.

Ezuton is tisztelettel kéri a Jótékony Nőegylet a n. é. közönség kegyes pártfogását a mai nehéz időben, amikor alig képes árvaházát fenntartani és szegényeit segíteni. Legyen ott mindenki a virágnapon és fillérjeivel járuljon hozzá az árvák és szegények felsegélyezéséhez.

A kivitelei botrány

Budapes, okt. 3. A kivitelei panamával vádolt képviselők ügyében a rendőrség ma tartotta meg a kihallgatásokat. Délelőtti 10 órákor megjelent Zeöke Antal ügyvédje kíséretében, majd Pákozdy András, később Zákány Gyula. Pákozdy kihallgatását dr. Bede József rendőrtanácsos fél 10 órákor kezdte meg. Az ügyészségről ma délelőtti kísérték át a főkapitányságra Esküdt Lajost és szembesítették a tanúkkal, valamint Pákozdy Andrással.

A török szabadságharc

Angora, okt. 3. (Havas) Mustafa Kemal pasa Angorában beszédet mondott, amelyben hivatkozott a legutóbbi katonai műveletekre és a most kialakult katonai helyzetre.

— Nem fogjuk fegyverünket addig letenni — mondotta — amíg jogainkat nem biztosítottuk. Mi rajta vagyunk, hogy a béke mielőbb visszatérjen elpusztított országunkba, Lloyd George augusztus hó 16-án az alsóházban mondott beszédében kijelentette, hogy tekintettel kell lenni a katonai eredményekre. Remélem, hogy Lloyd George betartja szavát és nem változtat rajta azért, mert Kisásziában a katonai helyzet javunkra alakult.

Félnék Németországtól

Páris, okt. 3. Persing tábornok tegnap tette le az „Ismeretlen Katona“ sirjára az amerikai kongresszus koszorúját. Herrck amerikai nagykövete beszédet mondott:

— Az elesettek nem hiába áldozták fel életüket. A holnap feladata már nem a kard erejétől függ, a kard munkája már elvégezte. A világ jövője szoros összefüggésben van Franciaország sorsával. A szerint, amint Franciaország fennmarad, vagy porba hull, fog a világ élni és és boldogulni, vagy civilizációja elbukni.

Barthou francia hadügyminiszter válaszában ezt mondotta: A háború nem fejezte be a háborút. A béke új kötelezettségeket ró Franciaországra. Feltétlenül szükséges, hogy Németország garanciát nyújtson a világnak állandó nyugalma. Franciaország nem akarja, hogy ismét fenyegetéseknek legyen kitéve.

— **Vörös veszedelem Angliában.** Londonból* jelenti a Wolff ügynökség: Thomas, a vasutasok vezére tegnap Sheffieldben egy munkágyűlésen beszélni akart, de az ellenzék kiabálása miatt nem jutott szóhoz. Később kijelentette, hogy a kommunisták szemmel láthatólag csak az alkalmat lesik, hogy a népszerűség helyzetét kihasználják.

— **Kifosztottak újra egy lakást.** Tegnap délelőtti Gencsi István Csillag-uta 2. sz. alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy lakását kifosztották. Gencsi szőlőkertjében volt szüretelni s mikor néhány nappal távolléte után bejött családjával a városba, lakását kifosztva találta. A betörők Gencsi lakását feltörték és onnan mintegy 35 ezer korona értékű holmit elloptak. A rendőrség nyomozza a tolvajokat. A nyomozást igen megnehezíti az a körülmény, hogy bűnjelt vagy más nyomot a betörők nem hagytak maguk után.

— **Az állami főreáliskola statisztikai adataiból.** Kézbe vettük a helybeli főreáliskola hét utolsó értesítőjét, amelyben 1912/13—1919/20. tanévig kapunk beszámolót dr. Kardos Albertnek tagadhatatlanul gondos összeállításában. Az értesítők eleje még — mint a hagyomány diktálta, mert évek hosszú során így volt ez — a városi könyvnyomdában készült, de a második már Hoffmann és Kronovitz nyomása egész a hatodikig bezárólag, amikor is a firma azután Hegedűs és Sándorra változik. Az értesítők nagy igyekvéssel, szinte diadallal mutatnak rá, külön erre szánt bő részletben, az évről-évre való örvedetes és biztató fejlődésre, amelynek eredménye gyanánt a létszám Kardos igazgatása alatt több, mint kétszerezére duzzadt.

Ez az örvedetes gyarapodás azonban a mi szerkesztőségünk iróasztala mellett sötétebb színárnyalatba csap át. Elsősorban — máj csak azért is, mert a létszámot, sajnos, amint az értesítők is mondják, erdélyi menekültek sorai is dagasztották. No de egy ilyen szembezőkö rekord-létszámcsökésben nem vagyunk hajlandók tisztán természetes és egészséges kultúrfejlődést és kultúraápolást látni; még a reáliskolai intézmény térhódítását sem, hanem egy a számszaporulat érdekében megtett mesterséges eljárás, annál is inkább, mert számításaink azt jelzik, hogy a zsidóság szaporúsága 159%, tehát majdan kétszer akkora, mint a református elemé, amely csak 81%-kal bővült, a keresztyén elemek általán pedig 85%-al. A zsidónövendékek számlétrája évről-évre ez: 71, 86, 101, 103, 123, 124, 131, 184. Hét év alatt tehát több mint két és félszerezére növekedett a debreceni állami főreáliskola zsidó tanulóinak száma, abban az intézetben, mely addig is el volt árasztva zsidóval. Ha ez a zsidó térfoglalás ilyen tempóban folyne tovább, az értelmiségi pályákról rövid idő alatt csaknem egészen leszorítanak a keresztyén magyar elemet.

— **A színházi páholyok reklám táblái.** A színházbizottság egyik legutóbbi ülésén egy bizonyára a helyzettel teljesen tájékozatlan bizottsági tag azt a bölcös indítványt tette, hogy a páholyok falairól vetesse le a városi tanács azokat a reklámtáblákat, amelyek a páholyoknak némi kis frissességet kölcsönöznek. A páholyfalak telefirkáltak, pecsétettek, úgy hogy ezek a táblák némiképpen fedték a türehtelen és izléstelen páholyfalakat. Most a városi tanács a színházbizottság felhívására folytán utasítani fogja a színházgázt, hogy az állítólag izléstelen reklámtáblákat azonnal vetesse le a páholyok falairól. Érdekes, hogy tavaly, amikor zsidó cégek ékeskedtek a páholyokban, akkor senkinek se jutott eszébe a plakátok ügye. De most, mikor a jöbírnevi, százasod keresztyén Csáthy cég plakátjairól van szó, most egyszerre szemét szurnak és bántják a józólést.

— **Jutalom.** A városi tanács Husz Lajos óra díjas zeneiskolai tanárnak, a zeneiskolai bizottság előterjesztése alapján ezer korona jutalmat állapított meg.

— **Vitézek beiktatása Szegeden.** Vasárnap ünnepélyes gazdaggyűlés keretében iktatták be vitéz Lajos István, vitéz Mezei Ferenc, vitéz Kérges Pál és vitéz Kaszás József tiszthelyetteseket a Szeged város által adományozott 75 hold öröktulajdonába,